

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ПРОБЛЕМУ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ТИПОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКИХ КУРОРТІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено актуальні питання, пов'язані з класифікацією та типологією курортів в Україні. Розглянуто еволюцію підходів до визначення та групування курортних зон, зокрема, з урахуванням їхньої історії, географічного положення, природних ресурсів та інфраструктури. Застосування сучасних підходів до класифікації курортів сприяє покращенню стратегії розвитку та підвищенню конкурентоспроможності українських туристичних напрямків. Висвітлено ключові аспекти цієї проблеми та надано пропозиції щодо оптимальних підходів до класифікації курортів в умовах сучасних викликів українського туристичного ринку.

Ключові слова: класифікація, курорт, готель, котедж, комплекс, комфорт, архітектура, дизайн.

Abstracts

Current issues related to the classification and typology of resorts in Ukraine have been studied. The evolution of approaches to the definition and grouping of resort areas is considered, in particular, taking into account their history, geographical location, natural resources and infrastructure. The application of modern approaches to the classification of resorts helps to improve development strategies and increase the competitiveness of Ukrainian tourist destinations. The key aspects of this problem are highlighted and suggestions are provided regarding optimal approaches to the classification of resorts in the conditions of modern challenges of the Ukrainian tourism market.

Key words: classification, resort, hotel, cottage, complex, comfort, architecture, design.

Вступ

Україна, обдарована різноманітністю природних ресурсів та ландшафтів, володіє значним потенціалом для розвитку курортного туризму. Проте, в сучасних умовах, розмаїття курортів вимагає систематизації та класифікації.

Курорт – це освоєна природна територія на землях оздоровчого призначення, що має природні лікувальні ресурси, необхідні для їх експлуатації будівлі та споруди з об'єктами інфраструктури, використовується з метою лікування, медичної реабілітації, профілактики захворювань та рекреації і підлягає особливій охороні [1].

Формування сучасного ринку санаторно-курортних послуг зумовлене зростанням популярності здорового способу життя і потреби населення в якісних і відповідних за ціною курортно-оздоровчих послугах. Класифікування та типологізація існуючих видів курортів дозволить більш ефективно їх планувати та організовувати в умовах сучасного ринку.

Результати дослідження

Курортом називається місцевість, що володіє природними цілющими властивостями, які використовуються для лікування мінеральними джерелами, лікувальними грязями або особливими кліматичними умовами (моря, озера, гірські ландшафти, лісові масиви, степи або умови пустельного клімату) [2].

За структурою рекреаційних потреб людини, відповідність основним функціональним класам курортів, вони бувають:

- приморські рекреаційно-відпочинкові;
- гірські активно-туристичні;
- лікувально-оздоровчі.

Кожен з класів курортів, у свою чергу, також поділяється на низку типів і підтипів, зокрема: у складі приморських курортів розрізняють курорти-SPA; талласокурорти; поселення з інфраструктурою так званого пасивного пляжного відпочинку; курортні центри з інфраструктурою активної рекреації

(аквапарками, яхтингом, серфінгом тощо); історико-культурні курортні центри; курортполіси з модерними рекреаційно-готельними комплексами (де включено: власні басейни, аквапарк, сауни, фітнес-центр, ресторани і бари, ігрові центри, дансинги).

У складі гірських курортів розрізняють два підкласи курортів (цілорічної дії і сезонної дії), на підставі чого виокремлюють курорти гірськолижні, літні активно-туристичні (маунт-байк, скелелазання, сплав гірськими річками тощо), екотуристичні, агротуристичні, мисливсько-туристичні, кліматично-оздоровчі, термальнооздоровчі тощо.

У складі лікувально-оздоровчих курортів розрізняють питні, грязеві, купально-ропні, купально-термальні, кліматичні, спелеологічні (підземні) та ін. [1].

Існує типологія курортів за соціальними характеристиками і навіть за віком споживачів курортних послуг. Так, окремі групи утворюють соціальні курорти, курортно-реабілітаційні центри для громадян з обмеженими можливостями і літніх людей, дитячі й молодіжні курортні «містечка» тощо [2].

Для комфортного перебування гостя слід приділяти увагу естетичним складовим готельного середовища, вони формуються за рахунок художньо-просторової організації житлового простору людини шляхом різноманітних засобів. Вдале проектування композиції простору формує певні стилістичні ознаки інтер'єру і сприймаються цілісно, гармонійно [3].

Готель – це будівля або комплекс будівель, що призначені для короткочасного проживання людей з метою здійснення різних видів діяльності. У готелі повинні бути створені умови для забезпечення безпеки життя, здоров'я туристів, зберігання їхнього майна та захисту навколишнього середовища. Сучасні готелі відрізняються за призначенням, місткістю, поверховістю, типами конструкцій, рівнями комфорту, режимами, експлуатації (цілорічні, сезонні), місцем розташування (місто, курорт тощо), функціональним призначенням, забезпеченістю харчуванням, тривалістю проживання в них, рівнями цін. Усі ці фактори враховуються при проектуванні і впливають на склад приміщень готелю, архітектурно-планувальну структуру будівлі тощо. Основні ознаки, що характеризують готелі: місткість, поверховість, призначення і рівень комфорту [3].

Курортні готелі радянського типу часто не відповідають сучасним стандартам та вимогам, що висувають сьогодні суспільство і туристична індустрія. Перш за все, готелі радянського періоду мають суттєві обмеження в архітектурі та дизайні, тобто восьмиповерхові, десятиповерхові чи дванадцятиповерхові будівлі з одним архітектурним стилем – радянський конструктивізм. Усі готелі мають типові риси, і не надто відрізняються один від одного вишуканістю деталей чи яскравими елементами оформлення декору [4]. Типові назви, типові будівлі та навіть типові кольори – радянський спадок. Створюючи таку споруду архітектори не передбачали майбутнє та не попідкувалися про облаштування місць для паркінгу, адже у той час потреби у місцях паркування не було (рис. 1).

Такі готелі створюють агресивне візуальне середовище. Це притаманне всім багатоповерховим будівлям, коли на величезній стіні розташована велика кількість вікон, яких так багато і вони настільки однакові, що, по суті, порушується основна функція зору – визначення, куди дивляться очі, і що вони бачать. Всі ці будинки мають прямі дахи, що не надто сприятливо для очей, оскільки погляду на такій лінії нема за що «зачепитися». Різка межа, яка відокремлює плоский дах від неба, порушує зорове сприйняття [5] (рис. 2).

Рис. 1. Готель «Партія» м. Сергіївка, Одеська область

Рис. 2. Готель «BLACK SEA CENTRAL» м. Одеса

На даний момент, найбільшу перевагу мають готелі котеджних типів через свою індивідуальність та привабливість, сучасний дизайн та комфорт. Котеджні готелі надають гостям більше приватності та індивідуальності порівняно з типовими готелями радянського часу, також вони асоціюються із зручностями для відпочинку, такими як сади, басейни чи території для барбекю, що може приваблювати більше туристів.

Готельний комплекс складається з різних за призначенням зон. Багатофункціональний простір включає в себе кафе, виставкову залу, освітній простір, готельні номери. Ці особливості функціонального простору мають враховуватись при проектуванні і дизайні [6].

Сучасні погляди на проблему класифікації та типології українських курортів відзначаються комплексним підходом. Врахування географічних, лікувальних, рекреаційних, культурних та інших аспектів дозволяє визначити унікальні характеристики кожного курорту та забезпечити різноманітність пропозицій для туристів. Класифікація курортів важлива для вивчення та розуміння їхнього потенціалу та сприяє ефективному розвитку туристичної галузі в Україні.

Висновки

Здійснено комплексне дослідження особливостей курортів, встановлено недоліки радянських готелів та переваги готелів котеджного типу. Встановлено, що типологія курортів включає в себе різні види відпочинкових місць, що можуть варіюватися від морських курортів з пляжами до гірських курортів або спа-центрів.

Встановлено, що період радянської епохи визначився типовими готелями, які спроектовані та побудовані за стандартами того часу. Зазвичай, це були великі готелі, що обслуговували велику кількість гостей, але з часом багато з них стали застарілими та не відповідали сучасним стандартам. Сучасність представлена новими котеджними готелями, які акцентують індивідуальність, комфорт та приватність. Вони адаптовані до сучасних очікувань гостей, надаючи більше можливостей для насолоди природою та індивідуального відпочинку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конспект Лекцій з дисципліни «Культурологія» О.М. Кравець, А.А. Рябев, Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2016 р.
2. Класифікація курортів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://pidru4niki.com/1424062041946/turizm/klasifikatsiya_kurortiv_ukrayini (дата звернення: 10.11.2023).
3. Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Архітектурне проектування» до виконання курсового проекту «Готель на 100 місць». Бичковська Л.С., Потапчук І.В., Сергіюк І.М. – Рівне : НУВГП, 2019. – 28 с.
4. Готелі радянського типу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://leopolis.one/uk/eternal/goteli-radyanskogo-lyova-3617> (дата звернення: 10.11.2023).
5. Петрук В. Г. Відеоекологія. Позитивні тенденції та перспективи розвитку [Текст] / В. Г. Петрук, О. О. Цвенько, С. М. Кватернюк // Збірник наукових статей III-го Всеукраїнського з'їзду екологів з міжнародною участю, Вінниця, 21-24 вересня 2011 р. - Вінниця : ВНТУ, 2011. – Т. 2. - С. 715-718.
6. Писаревський І. М. Матеріально-технічна база готелів: підручник / І. М. Писаревський, А. А. Рябев; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 286 с.

Слюсар Ірина Олександрівна – студентка групи БМ-206, Факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sliusaririna@gmail.com

Руйс Васкес Сесар Рікардо – студент групи БМ-18, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: cruiz3021@gmail.com

Науковий керівник: **Субін-Кожевнікова Альона Сергіївна** – к. архітектури, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua

Sliusar Irina Aleksandrivna – Faculty of Civil Engineering, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: sliusaririna@gmail.com

Ruiz Vasquez Cesar Ricardo – Department of Building Heating and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: cruiz3021@gmail.com

Supervisor: **Subin-Kozhevnikova Alona** – Ph.D. (Candidate of Architecture), Senior Lecturer of Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua